

tását. A városi rendőrséget, amely akkortájt atyafiságos, patriarchális szellemben működött, rövid idő alatt teljesen átszervezte és mintatestületté varázsolta. Kiváló emberismeretével mindenkit a maga helyére tudott állítani. Elgondolásai voltak, fejleszteni, tökéletesíteni igyekezett és tudott is mindent, aminek a közelébe jutott. Somogyi főkapitány állította fel a magyar vidék első rendőrségi bejelentő-hivatalát, megszüntette az elhatalmasodott atyafiságos szellemet a rendőrségen, kiverekedte a szegedi rendőrség számára a tekintélyt és a tiszteletet, de azért volt ideje és energiája arra is, hogy más közigazgatási vonatkozású ügyekkel is foglalkozzék. Dr. Somogyi Szilveszter főkapitány nevéhez fűződik Szeged köztisztviselési üzemének megszervezése is.

Lázár György örökében

Néhány évi főkapitánykodás után már rendkívül népszerű ember volt és a város tisztikárának egyik legbecsültebb tagja: dr. Lázár György jobbkeze. Amikor a nagybeteg Lázár polgármester 1915 január 30-án meghalt, Somogyi főkapitányt szemelték ki utódjául. Lázár György örökére hárman pályáztak: Bokor Pál, polgármesterhelyettes, dr. Pálffy József árvaszéki ülnök és dr. Somogyi Szilveszter főkapitány. A törvényhatósági bizottság márciusban ült össze polgármestert választani.

A harc igen erős volt és az első szavazás eredménye nem hozta meg a döntést. A legtöbb szavazatot Somogyi kapta, utána Pálffy következett. Somogyi többsége azonban nem volt abszolút többség, pótválasztást kellett tar-

tani közte és Pálffy között. A pótválasztás eredményeképpen Szeged parlamentje dr. Somogyi Szilveszterre ruházta át Lázár örökét, a polgármesteri méltóságot.

A háborus küzdelmek

Somogyi Szilveszterben mindenki a város hivatalos vezérét látta, azt az embert, aki alkalmas arra, hogy a súlyos megpróbáltatásokkal terhes háborus esztendő zűrzavarában is biztos kézzel tartsa a fejlődésében megakasztott város kormányát. És az új polgármester mindenben beváltotta a személyéhez fűzött várakozásokat. Józanul, okosan, higgadtan vezette városát, egyre súlyosbodó nehézségekkel birkózott meg mindig eredménnyel, mindig szerencsésen. Óriási munkát végzett a háboru végefélé a lakosság élelmezésének biztosításáért és az összeomlás után, amikor felborult a rend, amikor megszűnt a törvény hatalma, amikor az elszabadult szenvedélyek táncra tombolt a vértengerbe alélt világ fölött. Szeged polgármestere sziklaszilárdan állt meg a helyén, harcolt, védekezett, taktikázott, alkudozott városáért.

Ezekben a gyászosan tragikus percekben, amikor a szegedi éjszaka tele van a Somogyi Szilvesztert gyászoló hárangok zúgásával, nem lehet lemérni a nagy halott hatalmas szolgálatainak értékét, jelentőségét. Annyi azonban bizonyos, hogy Somogyi Szilveszter sokszor félre-magyarozott, félreértett magatartása mentette át a várost és a város polgárságát a legsúlyosabb veszedelmeken. Megőrizte a város és a polgárság biztonságát, a kommun és a francia megszállás rettenetes hónapjaiban, felbecsülhetetlen erkölcsi és anvagi értékeket mentett át a mai időkbe.

Alkotások

Amikor a város és az ország kezdett magához térni a háborus aléltóságából, talán Somogyi Szilveszter volt az első, aki megérezte, hogy építeni kell, hogy el kell takarítani a szörnyű romokat, hogy pótolni kell a háboru okozta súlyos mulasztásokat. Tudta, hogy a magángazdaság képtelen az alkotásokra és érezte, hogy most a közületekre hárul a kötelesség. Egymás után építtette föl a város bérházait, munkát adott így a téltlenségre kárthatott munkások és iparosok ezreinek, felfrissítette Szeged gazdasági életének alvadtt vérkeringését.

Somogyi Szilveszter kezdte meg a régi, szegedi álmok valóraváltását. Lehetőséget teremlett arra, hogy ismét felállítsák az építőállványokat a fogadalmi templom csonka falai köré, amelyek mellől a világháboru sodorta el az állványfákat és a pallérokat egyaránt. Aztán

megkezdte a harcot a legrégebb, a legnagyobb szegedi álm valóraváltásáért,

az egyetemért.

Hajlékot ajánlott fel a Kolozsvárról száműzött egyetemnek, emberfeletti energiával küzdött meg a természetes és mesterségesen támasztott nehézségekkel. Harcolt itthon az áldozatvállalás erős ellenzékével, Budapesten a szegedi érdekekre nem sokat adó kormányokkal, vállalta a népszerűtlenség ódiáját is, de tervét keresztülvitte, keresztülhajította: Szeged kapui föltáruultak az egyetem előtt. Aztán kezdődött az új harc az egyetemi építkezésekért és az egészen rendkívüli barátság a nagy építővel, gróf Klebelsberg Kunóval.

Munka gróf Klebelsberg Kunóval

Ez a barátság éles vitával kezdődött. Így mesélte el egyszer, Klebelsberg halála után Somogyi Szilveszter:

— Nagyon neheztem eleinte Klebelsbergre. Haragudtam rá, mert úgy láttam, hogy Szegedet mellőzi. Be is panasztam Bethlen Istvánnál. Tiltakoztam az ellen, hogy a kultuszminiszter mindig csak más városokban építsen, más városoknak adjon. Követtem Szeged jussát. Bethlen akkor telefonon hívatta át Klebelsbergét és tréfásan kérdőre vonta, hogy miért kezeli mostoha városként Szegedet. Klebelsberg tiltakozott. Azt mondta, hogy egyforma mértékkel mér, hogy most is gondolt Szegedre, mert úgy határozott, hogy abból a pénzből, ami majd a pécsi és a debreceni építkezések után megmarad, Szegednek is juttat valamit. En erre nagyon indulatba jöttem és elkéseredetten fakadtam ki: még se járja, hogy Szeged csak a morzsákat kapja, amikor olyan nagy áldozatokra is hajlandó ez a város. Klebelsberg Kunó akkor meglepetten tekintett rám, megértés, telkesedés volt a tekintetében. Ez a tekintet vitt közel bennünket egymáshoz és ez a tekintet volt az első kapcsolat Szeged és Klebelsberg között...

Somogyi Szilveszterben gróf Klebelsberg Kunó valóban nagyszerű segítő társat

talált. Együtt álmodták meg a szegedi egyetemet, együtt folytatták az építkezést képzeletben akkor, amikor a valóság nagyon szomorúra fordult. Somogyi Szilveszter pedig Klebelsbergben a város legnagyobb barátját találta meg. Ez a páratlanul nagy és nemes barátság nemcsak sirig, hanem siron tul is tartott. Erőt jelentett a város számára, kemény, áttörhetetlen védőpaizsot a támadások, a merénylettervek ellen. A fogadalmi templom kriptasírjában pihenő építő-miniszter volt az, aki még halottan is védelmére kelt az épségében fenyegetett szegedi egyetemnek, akihez védelemért fordult kiáltó szóval Somogyi Szilveszter.

Feljethetetlen az a jelenet, amely a sötét kriptá előtt játszódott le, amikor a polgármester sirva, könnyezve idézte Klebelsberg védő-szellemét. És — mint az eredmények mutatták — nem idézte eredménytelenül. Nem vitás, hogy az egyetem-csonkítás terve Klebelsberg Kunó tiltakozó emléken omlott össze.

A betegség

Somogyi Szilveszter már beteg volt akkor. Beteg volt akkor is, vagy akkor kezdődött a betegsége, amikor el kellett te-

metnie a város nagy halottját. A pótolhatatlan veszteség végzetesen megrendítette. Hozzátartozói komolyan féltették, hogy a súlyos, mélyen átértzett gyásznak komoly következményei lehetnek, hogy Somogyi Szilveszter szervezete összeroppan.

Akkor kezdett betegeskedni. A szive bántotta. Terhes hivatalát egyre nehezebben látta el. Hosszabb pihenőkre volt szüksége, de a pihenések után felfrissült erővel tért vissza nehéz posztjára.

De azért már nem volt a régi. Közgyűlési csaláit már nem vívta azzal a megrendíthetetlen biztonsággal, mint előbb. Már sokszor látszott fáradtnak, már nem tudott annyi erőt vinni felszólalásaiba, mint régebben. De ezt csak azok vették észre rajta, akik közel voltak hozzá, akik mindennap érintkeztek vele, akik tudták, hogy súlyos betegséget hordoz a szívében.

November

A mult év novemberében ismét megbetegedett. Betegsége könnyű lefolyásúnak ígérkező influenzával kezdődött, néhány nap mulva már jól érezte magát és fel is akart menni a hivatalába, de akkor váratlanul súlyosabbra fordult az állapota. Gennyes mellhártyagyulladás támadta meg, a legveszedelmesebb és a leg-hosszadalmasabb betegségek egyike. Dr. Purjesz Béla és dr. Vidákovics Kamill egyetemi tanárok kezelték. Vidákovics professzor műtétet is hajtott végre rajta, hogy megkönnyítse a mellhártyavizenyő eltávolodását. A műtét után megkönnyebült a beteg, akire nagyon vigyáztak, mert tudták, hogy a szive gyöngye. Hosszu hónapokig tartott a gyógyulás, kénytelen volt márciusban újabb három hónapi betegszabadságot kérni, mert az ágyat akkor még nem hagyta el. Áprilisban viszonylagos javulás következett, Somogyi Szilveszter kiülhetett az Arany János-uccai ház napos udvarába, aztán sétált a városba. Megnézte az új dolgokat, a Széchenyi-téri munkálatokat. Egyszer Ujszegedre is ellátogatott és a Főfasorban üldögélt feleségével. Itt bukkant rá régi barátja, dr. Gaál Endre nyugalmazott kulturtanácsnok, aki nagyon régen nem látta. Sokáig elbeszélgettek a régi időkről, a régi emberekről, Balogh Károlyról, Lázár Györgyről, Taschler Endréről...

De a javulás csak viszonylagos volt. Vasárnap óta ismét nehezebben érezte magát, különösen az éjszakák voltak nehezek, nem tudott pihenni, aludni. Azután az utolsó napok következtek.

Utolsó nap

Somogyi Szilveszter polgármester állapotáról vasárnap óta komoly hírek keringtek a városban. Pénteken délelőtt az a hír terjedt el, hogy a polgármester elveszítette eszméletét, magas láza van. Mindenütt a legnagyobb izgalommal tárgyalták a híreket, amelyeknek komolyságát fokozta, hogy a kora reggeli órákban a két kezelőorvos, dr. Purjesz Béla és Vidákovics Kamill egyetemi tanárok, megjelentek a beteg lakásán, ahol hosszabb időt töltöttek.

A Delmagyarország munkatársa a déli órákban telefonon érdeklődött a polgármester állapota iránt. Dr. Somogyi Szilveszterével beszélünk, aki el-elcsukló hangon a következőket mondotta:

— Nagyon rosszul van az uram, már napok óta. Este azután rosszul lett és az egész éjszakát álmatlanul töltötte. Reggelre azután magas láza keletkezett, 39,8 fok. Azonnal értésítettük kezelőorvosait, akik injekciókkal igyekeztek csillapítani lázát. Az injekciók következtében csökkent is hőmérséklete, a napot ugyan nyugtalanul töltötte, de majdnem teljesen láztalan volt. Estére ismét felszökött a hőmérő és azóta láza állandóan 38 és 39 fok között váltakozik. Pénteken reggel dr. Purjesz Béla és dr. Vidákovics Kamill professzorok alaposan meg-